



# Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení



Mgr. Tomáš Klusák

# Obsah přednášky

- o Pracovní právo a jeho prameny
- o Účastníci PP vztahů a pracovní poměr
- o Právo sociálního zabezpečení

# Pracovní právo

- o Prameny:
  - o Zákoník práce
  - o Typické pro pracovní právo je úprava kolektivními smlouvami nebo vnitřními předpisy
- o Co neupravuje ZP, tak úprava v OZ
- o Odchýlení od ZP, jen když to zákon výslovně nezakazuje, nebo pokud z povahy ustanovení nevyplývá, že se od ZP nelze odchýlit
- o Lze se odchýlit smlouvou nebo vnitřním předpisem

# Pracovněprávní vztahy

- o Zásady pro PPV
  - o Zvláštní ochrana zaměstnance
  - o Uspokojivé a bezpečné pracovní podmínky pro výkon práce
  - o Spravedlivé odměňování zaměstnance
  - o Řádný výkon práce zaměstnance v souladu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele
  - o Rovné zacházení se zaměstnanci a zákaz jejich diskriminace

# PPV

- o Právní vztahy vznikající při výkonu závislé práce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli
  - o Individuální mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, kdy obsahem jsou práva a povinnosti
  - o Kolektivní vztahy, jejich subjektem jsou např. odbory
- o Právní vztahy vznikající před vznikem PPV, např. výběrové řízení

# Závislá práce

- o Činnost, jež je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance
- o Výlučně osobní výkon práce
- o Výkon práce dle pokynů zaměstnavatele a jeho jménem
- o Výkon práce za mzdu, plat nebo odměnu za práci
- o Výkon práce v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele
- o Výkon práce na náklady zaměstnavatele a na jeho odpovědnost

# Základní PPV

- o Pracovní poměr
- o Právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr

# Účastníci PPV

- o Zaměstnanec
  - o F.O., jež dosáhne 15 let věku, avšak zaměstnavatel nesmí sjednat den nástupu do práce, kdy F.O. nemá ukončenou povinnou školní docházku
- o Zaměstnavatel
  - o F.O. ,P.O. nebo stát (organizační složka)
  - o U F.O. můžete být zaměstnavatel od 18 let věku
- o Odbory
  - o Mají právo jednat za zaměstnance např. v rámci kolektivního vyjednávání
  - o Mohou vstupovat do právních vztahů se zaměstnavatelem



# Pracovní poměr (PP)

- o Vznik
  - o Pracovní smlouvou
  - o Volbou
  - o Jmenováním
- o Doba trvání PP

Na dobu neurčitou,  
pokud nebyla  
sjednána doba trvání

Dobu určitou,  
nesmí  
přesáhnout 3  
roky a max. 2x

# Pracovní smlouva

- o Musí obsahovat
  - o Druh práce, místo výkonu práce, den nástupu do práce
  - o Lze odstoupit, jen dokud zaměstnanec nenastoupil do práce
  - o Musí být uzavřena písemně
  - o Každá strana musí obdržet jedno vyhotovení pracovní smlouvy

# Zkušební doba

- o Je-li sjednána, tak nesmí být delší než
  - o 3 měsíce ode dne vzniku PP
  - o 6 měsíců ode vzniku PP z vedoucího zaměstnance
- o Musí být sjednána písemně a nesmí být dodatečně prodlužována, kromě překážek v práci a dovolené
- o Bez udání důvodu lze ukončit PP z obou stran ve zkušební době

# Skončení PP

- o Dohodou (písemná, dohodnutí dne)
- o Výpovědí
- o Okamžitým zrušením
- o Zrušením ve zkušební době
- o Uplynutím sjednané doby, když je PP na dobu určitou

# Výpověď

- o Písemně
- o Zaměstnanec bez udání důvodu vs. Zaměstnavatel jen z důvodu v § 52 ZP
  - o Musí ten důvod být konkrétně vymezen
- o Výpovědní doba běží nejméně 2 měsíce
- o Př. Dáme výpověď dnes, kdy skončí PP?

# Výpověď daná zaměstnavatelem

- o Ruší se zaměstnavatel nebo jeho část
- o Přemísťuje se zaměstnavatel nebo jeho část
- o Stane se zaměstnanec nadbytečným(nutno prokázat)
- o Pozbytí zdravotní způsobilosti
- o Závažné porušená pracovních povinností

# Okamžité zrušení PP

## o Zaměstnavatel

- o Zaměstnanec byl pravomocně odsouzen na dobu delší než 1 rok nebo pravomocně odsouzen na 6 m. v souvislosti s plněním pracovních úkolů
- o Zaměstnanec porušil pracovní povinnosti zvláště hrubým způsobem

## o Zaměstnanec

- o Dle lékařského posudku nemůže konat práci a zaměstel. neumožnil přechod na jinou práci
- o Nevyplacení mzdy nebo platu nebo jeho části do 15 dnů po splatnosti

# Dohody

- o Dohoda o provedení práce
  - o Rozsah práce nesmí být delší než 300 hodin za rok
- o Dohoda o pracovní činnosti
  - o Může být, i když nebude přes 300 h.
  - o Nelze víc než 20h. týdně
  - o Zrušení dohodou, výpověď (v. doba 15 dní)
  - o Okamžité zrušení stejně jako pracovní poměr



# Odměňování za práci

- o Mzda
  - o Peněžité plnění poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci za práci
- o Plat
  - o U zaměstnanců, jež jsou zaměstnání u zaměstnavatelů, jež navázáni na veřejné rozpočty

# Právo sociální zabezpečení

- o Sociální pojištění
  - o zdravotní pojištění
    - o Z vyměřovacího základu se odvádí 13,5 %. Jednu třetinu (tedy 4,5 %) hradí zaměstnanec, zbývající dvě třetiny (tedy 9 %) hradí zaměstnavatel ze svých prostředků.
  - o nemocenské pojištění
  - o úrazové pojištění
  - o důchodové pojištění
  - o penzijní připojištění
- o Státní sociální podpora
- o Sociální pomoc

# Nemocenské pojištění

- o Systém nemocenského pojištění je určen pro výdělečně činné osoby, které při ztrátě příjmu v případech tzv. krátkodobých sociálních událostí (dočasné pracovní neschopnosti z důvodu nemoci nebo úrazu či karantény, ošetřování člena rodiny, těhotenství a mateřství, péče o dítě) zabezpečuje peněžitými dávkami nemocenského pojištění.
- o zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- o Zaměstnanci povinně, OSVČ dobrovolně
- o **4 druhy peněžitých dávek**, a to:
  - o Nemocenské
  - o Peněžitá pomoc v mateřství
  - o Ošetřovné
  - o Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství
- o Vyplácí Okresní správa sociálního zabezpečení
- o Nemocenské pojištění placeného zaměstnavateli zůstává nadále ve výši 2,3 %, zaměstnanec 6,5 % z vyměřovacího základu

# Důchodové pojištění

- o zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- o Starobní, invalidní, vdovský a vdovecký, sirotčí
- o Důchodový věk se neustále zvyšuje
- o 21,5 % na důchodové pojištění odvádí zaměstnavatel

# Státní sociální podpora

- o zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře
- o dávky:
  - o přídavek na dítě
  - o rodičovský příspěvek
  - o příspěvek na bydlení
  - o dávky pěstounské péče
  - o porodné
  - o pohřebné
- o Orgánem je Úřad práce
- o 1,2 % odvádí zaměstnavatel

# Sociální pomoc

- o Pomoc v hmotné nouzi
  - o zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi
- o Dávkami, kterými se řeší pomoc v hmotné nouzi, jsou:
  - o příspěvek na živobytí
  - o doplatek na bydlení
  - o mimořádná okamžitá pomoc
- o Orgánem je Úřad práce



Otázky???



Děkuji za pozornost



# Literatura

- o TOMANCOVÁ, SCHELLE K., SCHELLEOVÁ, I., HYNŠT, A.: *Základy práva (nejen) pro školy*. Jaroslava Tomancová a kolektiv. 1. vyd. Boskovice: ALBERT, 2007. 360 s. Právo. ISBN 80-73-26-110-3
- o Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce ve znění pozdějších předpisů
- o <http://www.mpsv.cz/cs/7> (nemocenské pojištění)
- o <http://www.mpsv.cz/cs/2> (státní sociální podpora)
- o <http://www.mpsv.cz/cs/5> (pomoc v hmotné nouzi)